

Önsöz

Bu kitap “küreselleşme” denilen olgunun, çağımızın ekonomik düzlemine getirdiği yeni politikaları irdelemek amacıyla kaleme alındı.

Osmanlı’nın Tanzimat ile birlikte yaşadığı ilk küreselleşmeden çok farklı olmayan sonuçların 1990’lı yıllarda ortaya çıkması, bu çalışmayı tetikleyen ana etken oldu. Türkiye bulunduğu coğrafi bölgedeki birçok ülkenin aynı çizgi üzerinde inişli-çıkışlı büyüme modelini mi yaşıyordu?

Ekonomi düzleminde bağımsızlık elden giderken, Osmanlı’nın son dönemini mi yaşamaya başlıyorduk?

Bu sorular henüz kesin yanıtı değil, fakat üzerinde durmayı gerektirir nitelikte.

Bu kitabın yazılması ve iki kez basılması sırasında katkılarından yararlandığımız çok sayıda kişinin adını burada anıp, kendilerine teşekkürlerimi sunmayı borç biliyorum.

Finans tarihi alanındaki bilgisiyle beni aydınlatan eşim Haydar Kazgan’a; bana her alandaki yardımlarıyla işlerimi kolaylaştıran İstanbul Bilgi Üniversitesi’ndeki sekreterim İlknur Toygar’a; kitaptaki grafikleri bilgisayar-da çizen Bilgi Üniversitesi araştırma görevlisi Tuba Kale Korkmaz’a; internet taramaları yoluyla çalışmayı zenginleştiren kaynaklara ulaşmama yardım eden araştırma görevlisi Fırat Ersin’e; kitabın Altın Kitaplar’da yapılan birinci baskısını yayına hazırlayan Nilgün Himmetoğlu’na; Oya Alpar’a; Ender Arel’e ve yayınevi sorumlularına teşekkür ediyorum.

Tükenen kitabın ikinci baskısını hazırlarken tablolar ve grafikler 1999

yılı sonuna kadar getirilmiş; 2000 yılı ve 2001 yılında (ilk yedi ay) ortaya çıkan krizle bağlantılı olayları kapsamak üzere son kısma bir bölüm eklenmiş, kitabın Birinci ve Üçüncü Kısımlarındaki bölümlerde pek çok değişiklik yapılmıştır. Bunun yanısıra birinci baskıdaki bazı hatalar düzeltilmiştir.

Kitabın İstanbul Bilgi Üniversitesi Yayınları'ndaki bu baskısını yayına hazırlayan Sayın Fahri Aral'a, matbaa provalarının okunması ve düzeltilmesinde bana yardım eden L. Hilal Akgül'e, kitabın üniversitemizin yayınevinde basımını kabul eden Yayın Kurulu'na ve teknik işlerde yardımcı olan bütün arkadaşlara katkıları için "Sağolun, ellerinize sağlık" diyorum.

Kitabın hatalarıyla sevablarıyla bütün sorumluluğu bana aittir.

GÜLTEN KAZGAN

1 Temmuz 2001, Büyükaada, İstanbul

2. Baskıya Önsöz

Kitabın bu yeni baskısında geçen baskıdaki birtakım eksiklikler ve dizgi hataları giderilmiş, 13. bölümde şekil değişiklikleri yapılmış, 14. bölüm yeniden yazılmıştır. Geleceğe ilişkin öngörülerini içeren 16. bölümü bu baskıda çıkarmamın nedeni, yaşanan dış ve iç olayların yarattığı belirsizliklerdir, bu belirsizliklerin uzun erimli öngörülerini olanaksızlaştırmasıdır.

Kitabın yeni baskısının kusursuz olması için yardımlarını esirgemeyen Sayın Fahri Aral'a ve Hülya Hatipoğlu'na burada teşekkürlerimi bildiririm.

GÜLTEN KAZGAN

8 Aralık 2003, İstanbul
Bilgi Üniversitesi, Kuştepe

4. Baskıya Önsöz

Kitabın bu yeni baskısının son bölümlerinde çok büyük değişiklikler yapmak gerekti. Bu bölümlerdeki konuların günümüzde süren değişimler ve dönüşümlerle içiçe olması, konuların gelişimini ve beklentileri değiştirdiği ölçüde bölümlere eklemeleri, çıkarmaları, yeniden kaleme almaları kaçınılmazlaştırdı. Bununla birlikte, tarihsel bir inceleme niteliğindeki ilk on bölümde küçük düzeltmeler dışında değişiklik yapılmadı.

11. ve 12. Bölümleri 2000’li yıllara ilişkin bilgilerle, verilerle tamamlamak gerekti. 13. Bölüm, “Bölgeselleşme Sürecine Türkiye’nin Katılması” başlığını taşımaktadır ve günümüzde de devam eden bir süreçtir. Bu nedenle, bu bölüm dünden bugüne süren değişimleri, dönüşümleri de ortaya koymak üzere değiştirildi, güncelleştirildi ve yeni baskıda 14. Bölüm oldu.

14. Bölüm, 1999-2002 arasında yaşanan krizlere ayrılmıştı ve 2002 yılında bitiyordu. 2003’ten 2008’e kadar olan süreç henüz yaşanmadığı için, önceki baskılarda bu dönem ele alınmamıştı. Bu nedenle, IMF programları altında ortaya çıkan yeni dönüşümleri de içererek, bu bölüm kriz sonrası döneme ilişkin çözümlemelerle tamamlandı, 13. Bölüm olarak yer değiştirdi.

Yarına Bakış’ın yansıtıldığı 15. Bölüm’ü ise, tümüyle yeniden yazmak gerekti. Nedeni, 2001 krizi ve sonraki dönemde ortaya çıkan değişim ve dönüşümlerin yeni gerekler yaratması kadar, dünyada ve dünyadan bize 2008’de yansıyan yeni bir krizin yarattığı güncel etkilerin aynı yolda talepler getiriyor olmasıydı.

Kitabın bu yeni baskısını hazırlayan İstanbul Bilgi Üniversitesi Yayıne-

vi yöneticisi Sayın Fahri Aral'a ve editör Göksun Yazıcı'ya, dizgi işini yürüten Maraton Dizgievi mensuplarına, bana her konuda yardımcı olan İktisat Bölümü İdari Asistanı İlknur Toygar Değer'e katkıları için burada teşekkürlerimi bildiririm. Kitabın bütün sorumluluğu bana aittir.

GÜLTEN KAZGAN
İstanbul Bilgi Üniversitesi,
Kuştepe Ağustos 2008

5. Baskıya Önsöz

Kitabın 5. baskısında, 21. yüzyıla ilişkin konuların işlendiği 13. Bölüm ve izleyen bölümlerin güncelleştirilmesi gerekti. 13. Bölüm’e, 2008 krizini ve izleyen yılların ortaya koyduğu “yürürlükteki büyüme modelinin eleştirisi ve nasıl yenilenmeli” sorunlarını ekledik. Aynı zamanda uzayan 2008 krizinin derinleşme nedenini ele aldık.

14. Bölüm’ü yeni bir konu olarak ekledik: “Değişen Dünyada Türkiye’nin Yeri ve Karşılaştırmalı İnsani Göstergeleri.” İktisat bilimi giderek ekonominin insani boyutunu vurgular oldu; özellikle “k.b. gelir” karşılaştırmaları yanında artık buna ilişkin veriler de kullanılıyor.

15. ve 16. Bölümler de güncelleştirildi. Kitabın ilk 12 bölümünde yaptığımız tek değişiklik 11. Bölüm’ü çıkarıp, 2008 krizini 2012 sonuna kadar uzatmak için yeni bir bölüm eklemek oldu.

Kitabın bu yeni baskısının hazırlanmasına ve basılmasına katkıları bağlamında İstanbul Bilgi Üniversitesi Yayınevi yöneticisi Sayın Fahri Aral’a, İİBF İdari Asistanı İlknur Toygar-Değer’e, Maraton Dizgievi mensuplarına burada teşekkürlerimi açıklamak isterim. Kitabın kusurlarının sorumluluğu bana aittir.

EMERITUS PROF. DR. GÜLTEN KAZGAN
İstanbul Bilgi Üniversitesi